

Risicoverzekering

Algemene voorwaarden van de verzekering

ARTIKEL 1

Definities

In deze voorwaarden wordt verstaan onder:

Verzekeringnemer

De (rechts-)persoon / personen die de verzekering sluit(en) of diens rechtsopvolger(s).

Verzekerde

De persoon / personen op wiens leven de verzekering is gesloten.

Verzorger

De persoon van wiens leven zoals uit het polisblad blijkt, de premiebetaling mede afhankelijk is.

Begunstigde

De (rechts-)persoon / personen aan wie de uitkering van het verzekerd bedrag moet worden betaald.

Achtergebleven partij bij een geregistreerd partnerschap

De persoon die tot het overlijden van de verzekeringnemer / verzekerde met de verzekeringnemer / verzekerde een geregistreerd partnerschap heeft gehad, zoals bedoeld in titel 5A van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Fortis ASR Leven

Fortis ASR Levensverzekering N.V., Archimedeslaan 10, 3584 BA Utrecht, Postbus 2072, 3500 HB Utrecht, Nederland.

Directie

De directie van Fortis ASR Leven.

Verzekering

De overeenkomst inzake een levensverzekering.

Polis

De schriftelijke vastlegging van de verzekering door Fortis ASR Leven, bestaande uit polisblad, algemene en bijzondere voorwaarden / clausulebladen.

Ingangsdatum van de verzekering

De in het polisblad genoemde datum waarop de verzekering ingaat.

Einddatum van de verzekering

De in het polisblad genoemde datum waarop de verzekering zonder uitkering wordt beëindigd, indien de verzekerde alsdan in leven is.

Looptijd van de verzekering

Het tijdvak gelegen tussen de ingangsdatum en de einddatum van de verzekering.

Premie

Het bedrag dat ten gunste van de verzekering wordt betaald.

Risicopremie

De premie betreffende de risicodekking.

Premievervaldatum

De datum waarop volgens het polisblad een premie vervalt.

Polisverjaardag

Elk vol jaar na de ingangsdatum van de verzekering.

Roker

Verzekerde of verzorger die op enig moment rookt of heeft gerookt tijdens de looptijd van de verzekering en heeft gerookt in de twee jaar voorafgaand aan de ingangsdatum van de verzekering.

Niet-roker

Verzekerde of verzorger die niet rookt gedurende de looptijd van de verzekering en niet heeft gerookt in de twee jaar voorafgaand aan de ingangsdatum van de verzekering.

ARTIKEL 2

Grondslag van de verzekering

2.1 Overeenkomst

De verzekering is gegrond op de schriftelijke verklaringen van de verzekeringnemer, de verzekerde en eventuele verzorger, gedaan met het oog op het sluiten van de verzekering.

2.2 Digitale aanvraag

Indien de verzekering digitaal is aangevraagd of gewijzigd is, is, om de bewijskracht van de aanvraag te regelen, op de verzekering het bepaalde in dit artikel van kracht.

De door de verzekeringnemer verstrekte gegevens waarop de verzekering is gebaseerd, worden in de polis vastgelegd. De verzekeringnemer dient bij ontvangst van de polis de juiste verwerking van deze gegevens te controleren en de polis voor akkoord te ondertekenen.

Indien deze gegevens niet correct zijn verwerkt, dient de verzekeringnemer de polis per omgaande te retourneren.

Voor zover voor deze verzekering automatische incasso van de premie is overeengekomen, bevestigt de verzekeringnemer door de polis voor akkoord te ondertekenen, tevens deze machtiging automatische incasso.

De voor akkoord ondertekende polis blijft in bezit van de verzekeringnemer.

Mocht deze polis niet als bewijsstuk overgelegd kunnen worden, dan is hetgeen in de administratie van Fortis ASR Leven vermeld is, leidend. Wanneer Fortis ASR Leven binnen twee weken na de afgiftedatum de polis niet heeft terugontvangen, dan gaat Fortis ASR Leven er van uit dat de verzekeringnemer akkoord is.

2.3 Mededelingsplicht

De verzekeringnemer is verplicht aan Fortis ASR Leven alle feiten met het oog op het sluiten of wijzigen van de verzekering mede te delen die hij kent of behoort te kennen, en waarvan, naar hij weet of behoort te begrijpen, de beslissing van Fortis ASR Leven of, en zo ja, op welke voorwaarden, Fortis ASR Leven de verzekering zal willen sluiten of de wijziging zal willen accepteren, afhangt of kan afhangen. Als blijkt dat aan deze mededelingsplicht niet is voldaan, geldt het volgende:

- Als Fortis ASR Leven bij kennis van de ware stand van zaken een hogere premie zou hebben bedongen, wordt het verzekerde bedrag naar evenredigheid verminderd.
- Als Fortis ASR Leven bij kennis van de ware stand van zaken een lager verzekerd bedrag zou zijn overeengekomen, wordt het verzekerde bedrag naar bedoeld lager verzekerd bedrag verminderd.
- Als Fortis ASR Leven bij kennis van de ware stand van zaken andere voorwaarden zou hebben gesteld, is slechts een bedrag verzekerd alsof deze voorwaarden in de verzekering waren opgenomen.
- Als Fortis ASR Leven bij kennis van de ware stand van zaken de verzekering niet zou hebben gesloten, is zij geen uitkering verschuldigd. Indien Fortis ASR Leven de wijziging niet zou hebben geaccepteerd, is zij ter zake van de wijziging geen uitkering verschuldigd.

ARTIKEL 3

Aanvang en einde van de verzekering

3.1 Aanvang van de verzekering

De verzekerde risico's zijn gedekt vanaf de ingangsdatum van de verzekering.

3.2 Opzegtermijn

De verzekeringnemer heeft het recht binnen dertig dagen na ontvangst van de polis de verzekering op te zeggen.

Deze opzegging dient schriftelijk te geschieden. Vanaf het moment dat de opzegging Fortis ASR Leven heeft bereikt, wordt de verzekering geacht nimmer tot stand te zijn gekomen.

Reeds betaalde premies worden gerestitueerd.

3.3 Looptijd van de verzekering

De verzekeringnemer heeft het recht de looptijd van de verzekering te verlengen of in te korten.

Premievrije verlenging van de looptijd is niet mogelijk.

3.4 Einde van de verzekering

De verzekering eindigt:

- Door opzegging van de verzekering. Deze opzegging dient schriftelijk door de verzekeringnemer te geschieden. Vanaf het moment dat de opzegging Fortis ASR Leven heeft bereikt, is de verzekering beëindigd;
- Op het moment dat verrekening van risicopremie en een vergoeding voor kosten niet meer mogelijk is, omdat de waarde van de verzekering onvoldoende is (zie artikel 7.2);
- Op het moment dat een uitkering als bedoeld in artikel 9 opvorderbaar wordt;
- Indien de verzekering op grond van artikel 2.3, niet zou zijn gesloten.

ARTIKEL 4

Premiebetaling

4.1 Periodieke premiebetaling

Voor een verzekering met periodieke premiebetaling is de eerste premie vermeerderd met de som van de eventueel reeds verschenen premies verschuldigd bij afgifte van de polis.

Iedere volgende premie is op de premieervaldatum verschuldigd. Voor een verzekering met periodieke premiebetaling per maand moet de premie worden voldaan door middel van automatische afschrijving ten laste van een bank- of girorekening.

4.2 Niet betaalde premie

Ingeval de verschuldigde premie, om wat voor reden dan ook, niet wordt voldaan, wordt de verzekering in ongewijzigde vorm automatisch voortgezet, indien en voor zolang dit overeenkomstig het bepaalde in artikel 7 mogelijk is.

4.3 Vooruitbetaalde premie

Over de premietermijn, waarvoor premie is betaald en waarbinnen een verzekerde of een meeverzekerde verzorger overlijdt, is de premie geheel verschuldigd.

4.4 Verhoging en verlaging

De verzekeringnemer heeft het recht om gedurende de looptijd van de verzekering de premie voor de resterende looptijd te verhogen dan wel te verlagen, voor zover passend binnen de dan bij Fortis ASR Leven geldende acceptatievoorwaarden.

De datum waarop de premie wordt verhoogd, wordt voor de toepassing van artikel 7.1 voor het gedeelte van de verhoging als de ingangsdatum van de verzekering gezien.

ARTIKEL 5

Risicodekking

5.1 Overlijdensdekking

Welke overlijdensdekking is verzekerd en de hoogte daarvan, is in de polis omschreven. De risicopremie voor de overlijdensdekking wordt op de in artikel 7 omschreven wijze maandelijks met de waarde van de verzekering verrekend.

5.2 Verzorgerclausule

Indien en voor zover uit het polis blijkt dat na overlijden van de verzorger voor de einddatum van de premiebetaling vrijstelling van premiebetaling wordt verleend, geldt het volgende.

Tot de einddatum van de premiebetaling worden de na het overlijden van de verzorger voor de verzekering verschuldigde premies voldaan door de verzekeraar. Indien het overlijden van de verzorger het gevolg is van een of meer van de in artikel 6 genoemde oorzaken of plaatsvindt

tijdens een periode van actieve oorlogstoestand als bedoeld in artikel 10, dan blijven de premies normaal door de verzekeringnemer verschuldigd.

De risicopremie voor de verzorgerclausule wordt op de in artikel 7 omschreven wijze maandelijks met de waarde van de verzekering verrekend.

5.3 Arbeidsongeschiktheidsdekking

Indien en voor zover dit uit het polis blijkt is door een aanvullende verzekering de vrijstelling van premiebetaling bij arbeidsongeschiktheid meeverzekerd. De dekking van vrijstelling van premiebetaling bij arbeidsongeschiktheid is in de polis omschreven. De risicopremie voor de arbeidsongeschiktheidsdekking wordt op de in artikel 7 omschreven wijze maandelijks met de waarde van de verzekering verrekend.

ARTIKEL 6

Uitsluitingen overlijdensrisico

6.1 Uitsluitingen

Indien Fortis ASR Leven overlijdensrisico draagt en zich één van de hierna genoemde gevallen van overlijden voordoet, wordt de waarde van de verzekering uitgekeerd, tenzij de waarde van de verzekering meer is dan het verzekerde bedrag na overlijden. Dan wordt in plaats van de waarde van de verzekering het verzekerde bedrag na overlijden uitgekeerd.

Deze regeling geldt als de verzekerde overlijdt:

1. Als gevolg van deelname aan gevechtshandelingen als militair, anders dan in wettige krijgsdienst van het land van zijn nationaliteit;
2. Als gevolg van gevechtshandelingen (waaronder mede begrepen de uitwerking van wapens van welke aard dan ook), waarbij de verzekerde actief of passief is betrokken, tijdens een uitzending van de verzekerde als militair of als ambtenaar bij het Ministerie van Defensie in burgerlijke openbare dienst, naar een gebied buiten Nederland;
3. Als gevolg van een vliegongeval, tenzij de verzekerde dit ongeval is overkomen als:
  - Passagier van een luchtvaartuig;
  - Lid van het regelmatig vliegend personeel (tenzij als testvlieger, invlieger of proefvlieger), werkzaam voor een burgerluchtvervoeronderneming;
  - Lid van het reservepersoneel van de krijgsmacht, voor herhalingsoefeningen in dienst;
  - Burgerbestuurder van een luchtvaartuig, mits daartoe wettelijk bevoegd;
4. Binnen twee jaar na de ingangsdatum van de verzekering, door een eind aan zijn leven te (doen) maken of door een poging daartoe. In de beoordeling van de daad of het overlijden als gevolg daarvan, wordt de geestestoestand, waarin de verzekerde verkeerde buiten beschouwing gelaten, tenzij aan Fortis ASR Leven kan worden aangetoond, dat de verzekerde handelde in een vlag van acute waanzin (bijvoorbeeld ijkkoorts of razernij) of dat zijn overlijden het gevolg was van rechtens geoorloofde euthanasie.

6.2 Defensiecontract

De uitsluiting als bedoeld in artikel 6.1 sub 2 is niet van toepassing, indien en voor zover Fortis ASR Leven heeft afgezien van de mogelijkheid om hierop een beroep te doen, krachtens een op het tijdstip van overlijden van de verzekerde geldende overeenkomst (die Fortis ASR Leven heeft onderschreven) tussen de Staat der Nederlanden en de vereniging Verbond van Verzekeraars.

Deze overeenkomst is alleen van toepassing indien de uitzending plaatsvindt in het kader van een vredes- of humanitaire operatie, waarover ingevolge artikel 100 lid 1 van de Grondwet aan de Staten-Generaal inlichtingen zijn verstrekt en waartegen de meerderheid in de Staten-Generaal geen bezwaren heeft gemaakt.

Volgens deze overeenkomst moet onder meer sprake zijn van een verzekering die is verpand in het kader van een hypothecaire geldlening. Op grond van deze overeenkomst wordt bij overlijden van die militair of ambtenaar (ondanks de uitsluiting in artikel 6.1 sub 2) het verzekerde bedrag tot ten hoogste een bedrag van € 400.000.- uitgekeerd.

ARTIKEL 7

Verrekening risicopremie en kostenvergoeding

- 7.1 **Maandelijks verrekening risicopremie en kostenvergoeding**
Maandelijks worden de op basis van artikelen 5.1, 5.2 en 5.3 verschuldigde een risicopremie en de kostenvergoeding voor het tot stand komen en beheer van de verzekering verrekend met de waarde van de verzekering.
De kosten die gemaakt zijn in verband met het tot stand komen van de verzekering dan wel bij een verhoging van de premie worden verrekend gedurende de eerste tien jaar daarop volgend.
- Indien de resterende looptijd van de verzekering minder is dan tien jaar, of indien dit in een clausuleblad anders is geregeld, worden de genoemde kosten gedurende de resterende looptijd verrekend. De kosten die tijdens de looptijd van de verzekering voor het beheer van de verzekering worden gemaakt worden direct verrekend. De verrekening van de in de artikelen 5.1, 5.2, en 5.3 bedoelde risicopremie en de kostenvergoeding vindt ook plaats, indien om wat voor reden dan ook, geen premie meer wordt betaald.
- 7.2 **Onvoldoende waarde van de verzekering**
Is de verrekening van risicopremie en de vergoeding voor kosten niet meer mogelijk, omdat de waarde van de verzekering onvoldoende is, dan vervalt de verzekering op dat moment van rechtswege.

ARTIKEL 8

Overdracht en pandgeving

- 8.1 **Overdracht**
De verzekeringnemer kan de uit de verzekering voortvloeiende rechten en verplichtingen overdragen. Overdracht van een gedeelte van de rechten en verplichtingen is niet mogelijk.
De mededeling van deze overdracht aan Fortis ASR Leven dient schriftelijk te geschieden.
- 8.2 **Pandgeving**
Het is de verzekeringnemer niet toegestaan de rechten uit de verzekering in pand te geven zonder dat van deze pandgeving mededeling plaatsvindt aan Fortis ASR Leven (verbod van stil pandrecht). Een mededeling van de pandgeving aan Fortis ASR Leven is derhalve voor de vestiging hiervan vereist en dient bovendien schriftelijk te geschieden.
Indien de rechten uit de verzekering in pand zijn gegeven, mag de verzekeringnemer de rechten uit de verzekering alleen uitoefenen met toestemming van de pandhouder.

ARTIKEL 9

Uitkering

- 9.1 **Uitkering na overlijden**
De bij Fortis ASR Leven opvorderbare uitkering wegens overlijden van de verzekerde geschiedt na overlegging van:
- De polis;
  - Een uittreksel uit of een gewaarmerkt afschrift van de overlijdensakte van de verzekerde.
- Indien het laatstgenoemde document niet kan worden overgelegd, dan kan worden volstaan met overlegging van andere bescheiden, waaruit ter beoordeling van Fortis ASR Leven het overlijden van de verzekerde blijkt.
- 9.2 **Kwijting**
Fortis ASR Leven heeft steeds de bevoegdheid bij uitkering van enig bedrag op de door haar gewenste wijze kwijting te verlangen, alsmede een bewijs dat de laatst verschuldigde premie is betaald.

ARTIKEL 10

Oorlogs- en molestrisico

- 10.1 **Aanvaarding oorlogs- en molestrisico**
Fortis ASR Leven aanvaardt, onverminderd het in artikel 6 bepaalde, het oorlogs- en molestrisico met inachtneming van het hierna in dit artikel bepaalde.
- 10.2 **Reductie uitkering**
Vanaf het tijdstip waarop in de toekomst in Nederland of de Overzeese Rijksdelen een actieve oorlogstoestand intreedt, zal - zolang deze actieve oorlogstoestand duurt - het bepaalde in dit artikel gelden. De verzekerde uitkeringen worden verminderd tot 90% van de oorspronkelijke verzekerde uitkeringen.
Indien de waarde van de verzekering moet worden uitgekeerd, wordt deze waarde verminderd tot 90% van de oorspronkelijke waarde.
- 10.3 **Ontheffing reductie**
Het in artikel 10.2 bepaalde wordt geacht niet in werking te zijn getreden, indien na overlijden van de verzekerde ten genoegen van Fortis ASR Leven het navolgende wordt aangetoond.
De verzekerde moet op het in de aanvang van artikel 10.2 bedoelde tijdstip en verder tijdens de gehele duur van de oorlogstoestand niet verbleven hebben in één of meer van de genoemde gebiedsdelen waar een actieve oorlogstoestand heeft geheerst en/of in andere staten verbleven hebben, die gedurende die tijd in oorlog zijn geweest. Het aantonen moet geschieden binnen zes maanden na beëindiging van de actieve oorlogstoestand, maar uiterlijk bij het opeisbaar worden van enige bij de verzekering verzekerde uitkering.
- 10.4 **Einde oorlogstoestand**
Fortis ASR Leven zal uiterlijk negen maanden na het einde van het boekjaar, waarin de in artikel 10.2 bedoelde oorlogstoestand is beëindigd als volgt handelen.
Aan het eind van bedoeld boekjaar wordt bepaald of de berekende waarde van de gezamenlijke kortingen de totale waarde op dat tijdstip van de op rekening van de oorlog te stellen extra sterfteverliezen overschrijdt. Indien en voor zover dat zo is, worden de reeds ingehouden kortingen alsnog geheel of gedeeltelijk uitbetaald. Bij deze bepaling wordt gekeken naar de groep polissen, waarop deze of in hoofdlijnen daarmee overeenstemmende molestbepalingen in werking zijn getreden.
- 10.5 **De Nederlandsche Bank**
De aanwezigheid, alsmede het tijdstip van intreding en beëindiging van een actieve oorlogstoestand als bedoeld in artikel 10.2 en artikel 10.4 zullen bindend worden vastgesteld door de Nederlandsche Bank.
- 10.6 **Overlijdensrisico**
Indien door Fortis ASR Leven niet gedurende de gehele duur van de verzekering(en) overlijdensrisico wordt gelopen, dan is het in dit artikel bepaalde slechts van toepassing, indien zodra en zolang Fortis ASR Leven zodanig risico op enig tijdstip gedurende het bestaan van de actieve oorlogstoestand loopt of gaat lopen.

ARTIKEL 11

Beperking terrorisierisico

Het bepaalde in dit artikel is niet van toepassing op een voor 01-01-2004 bestaande risicodekking.

- 11.1 **Begripsomschrijvingen**
In deze voorwaarden en de daarop berustende bepalingen wordt – voor zover niet anders blijkt – verstaan onder:
- 11.1.1 **Terrorisme**
Gewelddadige handelingen en/of gedragingen – begaan buiten het kader van een van de zes in artikel 3.38 van de Wet op het financieel toezicht genoemde vormen van molest – in de vorm van een aanslag of een reeks van in tijd en oogmerk met elkaar samenhangende aanslagen als gevolg waarvan letsel en/of aantasting van de gezondheid, al dan niet de dood tengevolge hebbend, en/of schade aan zaken ontstaat dan wel anderszins economische belangen worden aangetast, waarbij aanmerkelijk is dat deze aanslag of reeks – al dan niet in enig organisatorisch verband – is beraamd en/of uitgevoerd met het oogmerk om

	bepaalde politieke en/of religieuze en/of ideologische doelen te verwezenlijken.	11.2.2	De NHT biedt herverzekeringsdekking voor de hiervoor genoemde aanspraken tot maximaal 1 miljard euro per kalenderjaar. Vorengenoemd bedrag kan van jaar tot jaar worden aangepast en geldt voor alle bij de NHT aangesloten verzekeraars tezamen. Van een eventuele aanpassing zal mededeling worden gedaan in drie landelijk verschijnende dagbladen.
11.1.2	Kwaadwillige besmetting Het – buiten het kader van een van de zes in artikel 3.38 van de Wet op het financieel toezicht genoemde vormen van molest – (doen) verspreiden van ziektekiemen en/of stoffen die als gevolg van hun (in)directe fysische, biologische, radioactieve of chemische inwerking letsel en/of aantasting van de gezondheid, al dan niet de dood tengevolge hebbend, bij mensen of dieren kunnen veroorzaken en/of schade aan zaken kunnen toebrengen dan wel anderszins economische belangen kunnen aantasten, waarbij aannemelijk is dat het (doen) verspreiden – al dan niet in enig organisatorisch verband – is beraamd en/of uitgevoerd met het oogmerk om bepaalde politieke en/of religieuze en/of ideologische doelen te verwezenlijken.	11.3	Uitkeringsprotocol NHT
11.1.3	Preventieve maatregelen Van overheidswege en/of door verzekerden en/of derden getroffen maatregelen om het onmiddellijk dreigend gevaar van terrorisme en/of kwaadwillige besmetting af te wenden of – indien dit gevaar zich heeft verwezenlijkt – de gevolgen daarvan te beperken.	11.3.1	Op de herverzekering van de verzekeraar bij de NHT is van toepassing het Protocol afwikkeling claims (hierna te noemen het Protocol). Op grond van de in dit protocol vastgestelde bepalingen is de NHT onder meer gerechtigd de uitkering van de schadevergoeding of het verzekerde bedrag uit te stellen tot het moment waarop zij kan bepalen of en in hoeverre zij over voldoende financiële middelen beschikt om alle vorderingen waarvoor zij als herverzekeraar dekking biedt, voor het geheel te voldoen. Voor zover de NHT niet over voldoende financiële middelen blijkt te beschikken, is zij gerechtigd overeenkomstig bedoelde bepalingen een gedeeltelijke uitkering aan de verzekeraar te doen.
11.1.4	Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorisemeschaden N.V. (NHT) Een door het Verbond van Verzekeraars in Nederland opgerichte herverzekeringsmaatschappij, waarbij uitkeringsverplichtingen uit hoofde van verzekeringsovereenkomsten, die voor in Nederland toegelaten verzekeraars direct of indirect kunnen voortvloeien uit de verwezenlijking van de in artikel 11.1.1, 11.1.2 en 11.1.3 omschreven risico's, in herverzekering kunnen worden ondergebracht.	11.3.2	De NHT is, met in achtneming van het gestelde in bepaling 7 van het Protocol afwikkeling claims, bevoegd om te beslissen of een gebeurtenis in verband waarmee aanspraak op uitkering wordt gedaan, als een gevolg van de verwezenlijking van het terrorismerisico moet worden aangemerkt. Een daartoe strekkend en overeenkomstig voornoemde bepaling genomen besluit van de NHT, is bindend jegens verzekeraar, verzekeringnemer, verzekerden en tot uitkering gerechtigden.
11.1.5	Verzekeringsovereenkomsten Overeenkomsten van schadeverzekering voor zover zij overeenkomstig het bepaalde in artikel 1.1 onder "staat waar het risico is gelegen" van de Wet op het financieel toezicht betrekking hebben op in Nederland gelegen risico's. Overeenkomsten van levensverzekering voor zover gesloten met een verzekeringnemer met gewone verblijfplaats in Nederland, of, indien verzekeringnemer een rechtspersoon is, met de in Nederland gevestigde vestiging van de rechtspersoon waarop de verzekering betrekking heeft. Overeenkomsten van natura-uitvaartverzekering voor zover gesloten met een verzekeringnemer met een gewone verblijfplaats in Nederland, of, indien verzekeringnemer een rechtspersoon is, met de in Nederland gevestigde vestiging van de rechtspersoon waarop de verzekering betrekking heeft.	11.3.3	Eerst nadat de NHT aan de verzekeraar heeft medegedeeld welk bedrag, al dan niet bij wijze van voorschot, ter zake van een vordering tot uitkering aan haar zal worden uitgekeerd, kan de verzekerde of de tot uitkering gerechtigde op de in artikel 11.3.1 bedoelde uitkering ter zake tegenover de verzekeraar aanspraak maken.
11.1.6	In Nederland toegelaten verzekeraars Levens-, natura-uitvaart- en schadeverzekeraars die op grond van de Wet op het financieel toezicht bevoegd zijn om in Nederland het verzekeringsbedrijf uit te oefenen.	11.3.4	De herverzekeringsdekking bij de NHT is ingevolge bepaling 17 van het Protocol slechts van kracht voor aanspraken op uitkering die worden gemeld binnen twee jaar nadat de NHT van een bepaalde gebeurtenis of omstandigheid heeft vastgesteld dat deze als een verwezenlijking van het terrorismerisico in de zin van deze voorwaarden wordt beschouwd.
11.2	Begrenzing van de dekking voor het terrorismerisico		
11.2.1	Indien en voor zover, met inachtneming van de in artikel 11.1.1, 11.1.2 en 11.1.3 gegeven omschrijvingen, er binnen de grenzen van de geldende polisvoorwaarden, dekking bestaat voor gevolgen van een gebeurtenis die (direct of indirect) verband houdt met: - terrorisme, kwaadwillige besmetting of preventieve maatregelen, - handelingen of gedragingen ter voorbereiding van terrorisme, kwaadwillige besmetting of preventieve maatregelen, hierna gezamenlijk aan te duiden als 'het terrorismerisico', geldt dat de uitkeringsplicht van de verzekeraar ter zake van iedere bij haar ingediende aanspraak op uitkering, is beperkt tot het bedrag van de uitkering die de verzekeraar ter zake van die aanspraak ontvangt onder de herverzekering voor het terrorismerisico bij de NHT, in het geval van een verzekering met vermogensopbouw vermeerderd met het bedrag van de uit hoofde van de betrokken verzekering reeds gerealiseerde vermogensopbouw. Bij levensverzekeringen wordt het bedrag van de gerealiseerde vermogensopbouw gesteld op de krachtens de Wet op het financieel toezicht aan te houden premiereserve ten aanzien van de betrokken verzekering.	11.2.1	Indien uit wet- en regelgeving voortvloeiende voorschriften of uitzonderlijke omstandigheden daartoe naar het oordeel van Fortis ASR Leven aanleiding geven, heeft Fortis ASR Leven het recht de voor de verzekering geldende voorwaarden en / of tarieven en bloc dan wel groepsgewijs te wijzigen.
		11.2.2	Onder uitzonderlijke omstandigheden als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan: buiten Fortis ASR Leven gelegen omstandigheden die qua gevolgen voor Fortis ASR Leven vergelijkbaar kunnen zijn met de gevolgen verbonden aan terrorisme of oorlog en die naar het oordeel van Fortis ASR Leven een voortdurende ongewijzigde dekking van het risico onverantwoord maken; hieronder is niet begrepen de door Fortis ASR Leven toe te passen rekenrente of de hoogte van de beleggingsopbrengsten.
		11.2.3	Een wijziging als bedoeld in het eerste lid geldt voor iedere daarvoor in aanmerking komende verzekeringsovereenkomst en gaat in op een door Fortis ASR Leven vastgestelde datum.
		11.2.4	Fortis ASR Leven kondigt de voorgenomen wijziging individueel dan wel - indien andere mogelijkheden redelijkerwijze ontbreken - door middel van een advertentie in een landelijk verschijnend dagblad vooraf aan.

ARTIKEL 12 Aanpassing

- 12.5 De verzekeringnemer heeft het recht de wijziging schriftelijk te weigeren. Indien de verzekeringnemer dat voor de 40-ste dag na de voor de wijziging vastgestelde datum aan Fortis ASR Leven heeft medegedeeld, is deze verzekeringsovereenkomst per de door Fortis ASR Leven vastgestelde wijzigingsdatum beëindigd dan wel, indien dit volgens de geldende wettelijke bepalingen niet mogelijk is, omgezet in een premievrije verzekering. Heeft Fortis ASR Leven vóór die 40-ste dag geen mededeling van de verzekeringnemer ontvangen, dan wordt deze geacht met de wijziging te hebben ingestemd. In dat geval wordt de verzekering voortgezet met toepassing van de nieuwe voorwaarden en / of tarieven.
- 12.6 De mogelijkheid om de wijziging te weigeren geldt niet indien:
- De wijziging van de voorwaarden en / of tarieven voortvloeit uit op wet- en regelgeving berustende voorschriften;
  - De wijziging een verlaging van de premie en / of een uitbreiding van de dekking inhoudt;
  - De wijziging van de premie direct voortvloeit uit een overeengekomen premiewijziging verband houdende met de toegenomen leeftijd van de verzekerde.
- 12.7 Fortis ASR Leven zal tenminste eens per vijf jaar de tarieven verlagen indien en voor zover het waargenomen sterfteresultaat daartoe aanleiding geeft.

ARTIKEL 13

Begunstiging

13.1 Standaardbegunstiging

Is blijkens de polis de verzekering gesloten op het leven van één verzekerde, dan zijn achtereenvolgens begunstigten:

- Verzekeringnemer;
- Weduwe / weduwnaar / achtergebleven partij bij een geregistreerd partnerschap, van de verzekeringnemer;
- Weduwe / weduwnaar / achtergebleven partij bij een geregistreerd partnerschap, van de verzekerde;
- Erfgenamen van de verzekerde.

Een en ander met uitsluiting van later genoemden door eerder genoemden.

Is blijkens de polis de verzekering gesloten op het leven van twee verzekerden, dan zijn achtereenvolgens begunstigten:

- Verzekeringnemer;
- Weduwe / weduwnaar / achtergebleven partij bij een geregistreerd partnerschap, van de verzekeringnemer;
- Langstlevende van verzekerden;

Bij gelijktijdig overlijden van eerste en tweede verzekerde: zijn begunstigten voor de helft de erfgenamen van de eerste verzekerde en voor de helft de erfgenamen van de tweede verzekerde.

Een en ander met uitsluiting van later genoemden door eerder genoemden.

13.2 Begunstigde

Wordt een uitkering opvorderbaar, dan zal uitkering geschieden aan de begunstigde(n), voor zover op het tijdstip van opvorderbaar worden in leven of bestaande.

Indien de verzekeringnemer, in deze hoedanigheid genoemd als begunstigde, overlijdt terwijl de verzekerde op dat moment in leven is, treden de erfgenamen van eerstgenoemde voor wat betreft de begunstiging niet als verzekeringnemer in diens plaats, tenzij deze erfgenamen voordat de verzekerde overlijdt Fortis ASR Leven hebben verzocht hen op de polis aan te tekenen als nieuwe verzekeringnemer. Indien er geen levende of bestaande begunstigde is aangewezen, is de standaardbegunstiging van toepassing.

13.3 Wijziging begunstiging

De verzekeringnemer heeft, zolang de verzekerde leeft, tot de einddatum van de verzekering het recht een begunstiging te herroepen en nieuwe begunstigten aan te wijzen.

13.4 Aanvaarding begunstiging

Aanvaarding door de begunstigde heeft tot gevolg dat de begunstiging onherroepelijk wordt, indien de verzekeringnemer tot de aanvaarding zijn toestemming heeft gegeven.

De aanvaarding door de begunstigde en de toestemming van de verzekeringnemer moeten schriftelijk geschieden en aan Fortis ASR

Leven zijn meegedeeld. Is de begunstiging onherroepelijk, dan zal de verzekeringnemer de uit de verzekering voortvloeiende rechten slechts kunnen uitoefenen met medewerking van de als onherroepelijk aangewezen begunstigde. Deze begunstigde wordt geen partij bij de verzekering. Bij overlijden van een als onherroepelijk aangewezen begunstigde gaat de begunstiging over op diens erfgenamen.

13.5 Erfgenamen

Zijn 'de erfgenamen' van een bepaalde persoon als begunstigten aangewezen, dan delen zij in de uitkering naar verhouding waarin zij tot de nalatenschap zijn geroepen.

13.6 Opzet of grove schuld begunstigde

Wordt een uitkering opvorderbaar doordat de verzekerde door opzet of grove schuld van een begunstigde is overleden, dan wordt die begunstigde geacht nimmer begunstigde te zijn geweest, indien Fortis ASR Leven vóórdat tot uitbetaling is overgegaan, hiervan kennis heeft genomen.

ARTIKEL 14

Klachtenregeling

14.1 Intermediair

Klachten over dit product of deze verzekering, of de dienstverlening van Fortis ASR Leven kunnen in eerste instantie worden voorgelegd aan het intermediair. Deze zoekt, daar waar nodig in overleg met Fortis ASR Leven, naar een passende oplossing.

14.2 Interne klacht

Als het overleg met het intermediair en/of de direct betrokkenen van Fortis ASR Leven geen oplossing biedt, kan schriftelijk een formele klacht worden ingediend bij Fortis ASR Leven. De klacht kan worden gericht aan Fortis ASR Klachtenservice, U02. B5.35, Postbus 2072, 3500 HB Utrecht. Hiervoor kan ook gebruik gemaakt worden van het klachtenformulier op de site www.fortisasr.nl

14.3 Klachteninstantie

Als de klacht niet naar tevredenheid wordt opgelost, kan deze binnen drie maanden nadat een definitieve reactie van Fortis ASR Leven is verkregen, worden voorgelegd aan de Stichting Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KlFID), Postbus 93257, 2509 AG Den Haag, telefoon: 0900-fklacht ofwel 0900-3552248.

14.4 Rechter

Indien de verzekeringnemer geen gebruik wil maken van deze klachtenbehandelingsmogelijkheden, kan deze het geschil voorleggen aan de bevoegde rechter.

ARTIKEL 15

Slotbepalingen

15.1 Adreswijziging

De verzekeringnemer en de als onherroepelijk aangewezen begunstigde dienen Fortis ASR Leven schriftelijk mee te delen naar welk adres de voor hem bedoelde correspondentie gezonden moet worden. Voor de uitvoering van deze verzekering zijn voor Fortis ASR Leven de aan haar laatst bekende adressen bepalend.

15.2 Wijzigingen

Wijzigingen als bedoeld in artikelen 8 en 13 en andere handelingen, waardoor rechten uit de verzekering aan derden worden toegekend, zijn tegenover Fortis ASR Leven alleen van kracht, nadat hiervan door Fortis ASR Leven een schriftelijk bewijs is afgegeven.

15.3 Nieuwe polis

Indien door de verzekeringnemer ter beoordeling van Fortis ASR Leven aannemelijk is gemaakt dat de polis verloren of teniet is gegaan, kan deze worden vervangen op door Fortis ASR Leven te stellen voorwaarden. Bij vervanging wordt een nieuwe polis uitgereikt, waardoor de oorspronkelijke polis haar waarde verliest.

- 15.4 Verhoging**
Indien de verzekering wordt verhoogd en Fortis ASR Leven uit dien hoofde meer risico gaat lopen dan wel indien de premie wordt verhoogd, dan wordt deze verhoging voor de toepassing van deze voorwaarden geacht een nieuw gesloten verzekering te zijn met als ingangsdatum de datum van verhoging.
- 15.5 Uitbetalingen**
De uit hoofde van de verzekering te betalen bedragen zijn verschuldigd en betaalbaar op het hoofdkantoor van Fortis ASR Leven in Nederland, in Nederlandse valuta en op de door Fortis ASR Leven verlangde wijze. Van de uit te betalen bedragen worden eventueel achterstallige premies en de daarover verschuldigde interest afgehouden. Het recht op enig door Fortis ASR Leven verschuldigd bedrag vervalt na afloop van vijf jaar, te rekenen vanaf de dag, waarop het verschuldigde opvorderbaar is geworden, tenzij Fortis ASR Leven om redenen van billijkheid anders beslist. Fortis ASR Leven vergoedt geen intrest over de tijd gelegen tussen het opvorderbaar worden en de feitelijke uitbetaling van bedragen.
- 15.6 Kosten in verband met de verzekering**
Gemaakte kosten in verband met de verzekering, worden aan de verzekeringnemer in rekening gebracht, dan wel kunnen met de uitbetaling worden verrekend.
Bij wijzigingen van de polis wordt éénmalig maximaal € 60,- in rekening gebracht. Het genoemde bedrag geldt vanaf 01-10-2005 en kan door Fortis ASR Leven worden aangepast. Aan de verhoging van de verzekering op grond van premieverhoging-zijn geen kosten verbonden.
- 15.7 Kosten uitbetaling**
Wordt een andere dan de in artikel 15.5 genoemde wijze van betaalbaarstelling met Fortis ASR Leven overeengekomen en/of geschiedt uitbetaling (mede) aan anderen dan in de polis genoemde begunstigde(n), dan kunnen de daaraan verbonden extra kosten op de te betalen bedragen in mindering worden gebracht.
- 15.8 Afwijkende bepalingen**
Indien en voor zover in het polisblad en/of daarbij behorende clauseblad(en) van deze algemene voorwaarden is afgeweken, prevaleert het in het polisblad respectievelijk het clauseblad bepaalde.
- 15.9 Wijziging voorwaarden**
Fortis ASR Leven behoudt zich het recht voor de voorwaarden periodiek aan te passen, onder andere op grond van gewijzigde inzichten en omstandigheden, en de nieuwe algemene voorwaarden van toepassing te verklaren.
Na mutatie van een polis zijn de nieuwste algemene voorwaarden van toepassing.
- 15.10 Nederlands recht**
Op de verzekering is Nederlands recht van toepassing.
- 15.11 Voorbehoud**
Alle verstrekte informatie in het kader van deze verzekering is gebaseerd op de wet- en regelgeving, zoals deze van kracht was op het moment dat de informatie over deze verzekering werd gepubliceerd.
Fortis ASR Leven is niet aansprakelijk voor de directe of indirecte schade die voortvloeit uit daarna veranderende wet- en regelgeving.
- 15.12 Rokers/Niet-rokers**
Voor rokers geldt een hogere premie dan voor niet-rokers. Als een niet-roker tijdens de looptijd van de verzekering roker wordt, dient dat te worden gemeld bij Fortis ASR Leven. Vanaf het moment dat de niet-roker als roker is aan te merken wordt de hogere premie van toepassing in plaats van de lagere premie. Als melding achterwege blijft worden de verzekerde bedragen verlaagd met tenminste vijftig procent en worden eventueel onverschuldigd uitgekeerde bedragen teruggevorderd.
- 15.13 Restbepaling**
In alle gevallen, waarin door deze voorwaarden niet is voorzien, zal Fortis ASR Leven naar redelijkheid handelen.

Deze voorwaarden gelden met ingang van 13 maart 2009.